

**METODIKA
K PROVÁDĚNÍ NAŘÍZENÍ VLÁDY
Č. 241/2004 SB.,**

o podmínkách provádění pomoci méně příznivým
oblastem a oblastem s ekologickými omezeními,
ve znění nařízení vlády č. 121/2005 Sb.

2005

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Obsah

Seznam použitých zkratk.....	3
1. Předmět vyrovnávacího příspěvku	4
2. Sazba vyrovnávacího příspěvku v méně příznivých oblastech	4
3. Podmínky podání žádosti o vyrovnávací příspěvek.....	5
4. Podmínky poskytnutí vyrovnávacího příspěvku	6
5. Zásady správné zemědělské praxe a sankce za jejich porušení v opatření LFA.....	7
6. Nesplnění podmínek v důsledku zásahu vyšší moci	9

METODIKA K PROVÁDĚNÍ NAŘÍZENÍ VLÁDY č. 241/2004 Sb.

o podmínkách provádění pomoci méně příznivým oblastem a oblastem s ekologickými omezeními, ve znění nařízení vlády č. 121/2005 Sb.

Seznam použitých zkratk

CHKO	chráněná krajinná oblast
LPIS	Land Parcel Identification System – systém pro vedení a aktualizaci evidence půdy dle uživatelských vztahů dle zákona 252/1997 Sb., o zemědělství, rozšířený o další funkční vlastnosti potřebné především pro účely administrace dotací
MZe	Ministerstvo zemědělství
NP	národní park
SAPS	jednotná platba na plochu
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
VDJ	velká dobytčí jednotka
ZA-PÚ	Zemědělská agentura – pozemkový úřad (regionální pracoviště MZe)

1. Předmět vyrovnávacího příspěvku

- Vyrovnávací příspěvek na hospodaření v méně příznivých oblastech a oblastech s ekologickými omezeními (dále jen „LFA“) se poskytuje **pouze na travní porosty evidované v LPIS**, které se nacházejí v některé z následujících oblastí:
 - **horská oblast typu H^A** (obce nebo k. ú. s nadmořskou výškou nad 600 m n. m. nebo s výškou 500 až 600 m n.m. a zároveň se svažítostí vyšší jak 7° na 50 % území této obce nebo k. ú.)
 - **horská oblast typu H^B** (obce nebo k. ú. nesplňující kritéria pro oblast typu HA, které však byly za účelem zachování celistvosti horské oblasti do této oblasti zařazeny),
 - **ostatní méně příznivá oblast typu O^A** (obce nebo k. ú. s výnosností zemědělské půdy nižší než 34 bodů, které nepatří do horské oblasti, a které jako celek v průměru splňují demografická kritéria – hustota obyvatel nižší než 75 obyvatel/km² a podíl pracujících v zemědělství na celkovém počtu praceschopného obyvatelstva vyšší než 6 %)
 - **ostatní méně příznivá oblast typu O^B** (obce s výnosností zemědělské půdy 34 až 38 bodů, které byly za účelem zachování celistvosti ostatní méně příznivé oblasti do této oblasti zařazeny),
 - specifická oblast S (obce a katastrální území s výnosností zem. půdy nižší než 34 bodů nebo výnosností 34 až 38 bodů a zároveň se svažítostí vyšší jak 7° na 50 % území této obce nebo k. ú. – tyto obce nebo k. ú. nesplňují jako celek demografická kritéria pro ostatní méně příznivou oblast),
 - **oblast s ekologickými omezeními E** – území vymezená jako NATURA 2000 (ptačí oblasti a evropsky významné lokality dle zákona č. 114/1992 Sb.) na územích I. zón NP a CHKO). Pro rok 2005 jsou E oblasti stanoveny na základě ptačích oblastí vyhlášených nařízeními vlády do 31. 12. 2004.
- Výměru užívanou v jednotlivých typech oblastí LFA může žadatel zjistit z informativního výpisu LPIS typu „LFA údaje“ nebo „kompletní výpis“. Na tomto výpisu zjistí i výměru ostatních kultur v LFA, na které se však vyrovnávací příspěvek neposkytuje. Nachází-li se půdní blok ve více typech oblastí LFA zjistí žadatel z tohoto výpisu výměru části půdního bloku v každé z oblastí LFA. O výpis je možné požádat na jakémkoliv ZA-PŮ MZe v ČR.
- Jednotlivé obce a do nich náležící katastrální území a jejich zařazení do méně příznivých oblastí je uvedeno v příloze č. 2 k nařízení vlády č. 241/2004 Sb., o podmínkách provádění pomoci méně příznivým oblastem a oblastem s ekologickými omezeními, v platném znění (dále jen „nařízení vlády“) a dále na www.mze.cz. Vymezení LFA bylo stanoveno na základě digitalizace správních hranic obcí a katastrálních území k 31. 12. 2001.

2. Sazba vyrovnávacího příspěvku v méně příznivých oblastech

- Sazby vyrovnávacího příspěvku jsou podle § 9 nařízení vlády stanoveny následovně:
 - a) v oblasti typu H^A 4 680 Kč na 1 ha travních porostů,
 - b) v oblasti typu H^B 4 014 Kč na 1 ha travních porostů,
 - c) v oblasti typu O^A 3 490 Kč na 1 ha travních porostů,
 - d) v oblasti typu O^B 2 820 Kč na 1 ha travních porostů,
 - e) v oblasti typu S 3 420 Kč na 1 ha travních porostů,
 - f) v oblasti typu E 2 800 Kč na 1 ha travních porostů.
- Nachází-li se půdní blok na území více typů oblastí LFA, poskytne se na každou část půdního bloku příslušná sazba. Obdobně nachází-li se půdní blok/díl jen zčásti v LFA a zčásti mimo LFA, poskytne se vyrovnávací příspěvek pouze na tu část půdního bloku, která se nachází v LFA. Výměra je pak nagenеровána i do předtištěné žádosti LFA.
- V případě, že půdní blok/díl se bude nacházet v některé LFA oblasti a zároveň v oblasti s ekologickými omezeními (E oblasti) – možné od 2005, poskytne se na půdní blok/díl sazba jak za méně příznivou oblast, tak za oblast typu E (např. 4 680 Kč za HA + 2 800 Kč za E oblast).

3. Podmínky podání žádosti o vyrovnávací příspěvek

Povinnost být evidován v evidenci půdy dle zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství (LPIS)

- Základní podmínkou pro podání žádosti o vyrovnávací příspěvek na LFA je povinnost být evidován LPIS. V této evidenci musí mít žadatel evidovanou alespoň minimální výměru zemědělské půdy (viz níže) a přitom se nevyžaduje prokazování právního důvodu užívání zaevidovaných pozemků.
- Smluvní zajištění (právní důvod) užívaných pozemků je ponecháno zcela na zodpovědnosti žadatele a v krajním případě si lze představit situaci, kdy bude žadatel žádat na pozemky užívané bez právního důvodu. Podstupoval by však tím relativně vysoké riziko, že o pozemky přijde a pokud díky tomu nesplní podmínky vyrovnávacího příspěvku, bude vracet odpovídající část vyrovnávacího příspěvku.

Kdo může podat žádost

- Žádost může podat fyzická nebo právnická osoba evidovaná v LPIS, která má v LPIS evidováno a vlastním jménem na vlastní odpovědnost obhospodařuje alespoň
 - 5 ha zemědělské půdy v LFA, nebo
 - 2 ha zemědělské půdy v LFA, jde-li o hospodaření na území národních parků nebo chráněných krajinných oblastí, nebo
 - 1 ha zemědělské půdy v LFA, jde-li o hospodaření v systému ekologického zemědělství.
- Žadatel nesmí být v konkurzu nebo likvidaci a nesmí probíhat ani konkurzní či vyrovnávací řízení.
- **Žadatel nemusí být podnikatelem** podle § 2 odst. 2 Obchodního zákoníku, o vyrovnávací příspěvek v LFA mohou **žádat i nepodnikatelé mající právní subjektivitu** (např. obce, fyzické osoby nepodnikající, školy), jestliže mají tyto subjekty evidovány v LPIS alespoň minimální výměru zemědělské půdy v LFA.

Náležitosti žádosti a její podání

- **Žádost se podává na místně příslušné ZA-PÚ**, přičemž místní příslušnost se řídí bydlištěm fyzické nebo sídlem firmy právnické osoby.
- Žádost lze doručit každoročně do 15. května (v roce 2005 je možné i 16. května, protože 15. května je neděle). Jedná se o tzv. **kombinovanou žádost, tzn. že jsou shodné identifikační údaje žadatele a deklarace pozemků pro SAPS, TOP UP i LFA je řešena samostatnými přílohami**. Po tomto řádném termínu je možné doručit žádost ještě dalších 25 kalendářních dnů, což má ovšem za následek sankci ve výši 1% za každý pracovní den prodlení. V případě podání žádosti poštou je za termín podání považováno datum doručení na příslušné pracoviště. (Podrobné informace týkající se žádostí jsou na www.szif.cz)
- Předtištěná žádost na LFA zahrnuje všechny půdní bloky/díly půdních bloků s kulturou travní porost evidované v LPIS u daného uživatele ke dni, kdy byla žádost předtištěna. Jestliže uživatel nemá zájem žádat na daný půdní blok o vyrovnávací příspěvek na LFA, tak může daný půdní blok/díl vyškrtnout z předtištěné deklarace nebo snížit výměru daného půdního bloku/dílu v případě, že nebude chtít žádat na celou výměru vedenou v LPIS.
- Nedílnou součástí žádosti o vyrovnávací příspěvek je
 - a) **Deklarace užívání půdy** – obsahuje předtištěné údaje, je součástí žádosti. Tato příloha je povinná pro všechny žadatele.
 - b) **Platný doklad prokazující právní subjektivitu žadatele** – jedná se o originály těchto dokladů či jejich ověřené kopie: platný výpis z obchodního rejstříku (ne starší než 3 měsíce) nebo jiného rejstříku, příp. jiný doklad podle zvláštního právního předpisu. Tato příloha je povinná pro právnické osoby, fyzické osoby ji nepředkládají.
 - c) **Doklad vodoprávního úřadu** o výměře pozemků v ochranných pásmech vodních zdrojů 1. stupně – pokud žadatel hospodaří na zemědělské půdě v těchto ochranných pásmech. V tomto potvrzení nesmí chybět tyto údaje: identifikační data žadatele, celková výměra těchto pozemků, datum potvrze-

ní, razítko úřadu, jméno, příjmení a podpis úředníka vodoprávního úřadu. Celkovou výměru těchto pozemků vyplní žadatel přímo do žádosti – do políčka k tomu určenému.

- d) **U chovatelů koní – čestné prohlášení** doložené **do 31. 8.**, obsahující informaci o stavu VDJ chovaných koní k 20. dni každého kalendářního měsíce za období leden až srpen.

4. Podmínky poskytnutí vyrovnávacího příspěvku

Povinnost evidence půdních bloků/dílů

- Půdní bloky/díly s kulturou travní porost, na které je podána žádost o vyrovnávací příspěvek, musí mít žadatel evidovány v LPIS **od 1. května do 15. října kalendářního roku**, jinak vyrovnávací příspěvek nemůže být poskytnut. Jestliže žadatel v daném roce provádí zatravnění půdního bloku s ornou půdou, musí ohlásit změnu kultury v LPIS nejpozději do 30. dubna, aby se změna stala v LPIS účinnou pro dotace, k čemuž dochází vždy následující den po dni ohlášení změny. Ohlásí-li změnu kultury žadatel po tomto datu, může na vyrovnávací příspěvek žádat až v následujícím roce. (Oproti roku 2004 dochází ke zkrácení povinného období evidence půdních bloků v LPIS z 30. 4. až 31. 12. na 1. 5. až 15. 10., a to z toho důvodu, aby bylo v případě převodu pozemků mezi subjekty možné tyto pozemky zařadit do agroenvironmentálních opatření, u nichž se žádost o zařazení do programu podává do 31. 10.)

Povinnost dodržovat intenzitu chovu hospodářských zvířat

- Žadatel musí dodržovat intenzitu chovu skotu, ovcí, koz a koní ve výši **0,15 až 1,5 VDJ** na ha veškeré zemědělské půdy evidované v LPIS. Do výpočtu intenzity chovu hospodářských zvířat se nezahrnují plochy užívané žadatelem v ochranných pásmech vodních zdrojů povrchových nebo podzemních vod 1. stupně. Výměru užívanou v 1. ochranném pásmu vodního zdroje žadatel doloží potvrzením příslušného vodoprávní úřadu.
- Jde o **průměrnou** intenzitu, která se počítá za období **od ledna do srpna**. Přepočtení na VDJ je uveden v tabulce níže.
- **Chová-li žadatel koně**, je povinen předat SZIFu (dále jen „Fond“) (na ZA-PÚ) do 31. srpna **čestné prohlášení** zahrnující stav chovaných koní přepočtený na VDJ k 20. dni každého kalendářního měsíce za období od ledna do srpna. Po tomto řádném termínu je možné doručit čestné prohlášení ještě dalších 25 kalendářních dnů, což má ovšem za následek sankci ve výši 1 % za každý pracovní den prodlení.
- Základem pro výpočet intenzity chovu zvířat budou zjištění prováděná Fondem, kdy na jedné straně bude Fond čerpat data z ústřední evidence hospodářských zvířat a na straně druhé bude zjišťovat z LPIS evidovanou výměru ke dni provádění výpočtu intenzity. Na základě zjištěných hodnot pak Fond zjistí průměrnou intenzitu. Pro žadatele je proto naprosto stěžejní, aby měl v pořádku data v ústřední evidenci a aby např. při smluvním výpasu dobytka nezapomněl nahlásit smluvní zvířata na číslo jeho hospodářství.
- Do výpočtu intenzity chovu zvířat se nezahrnuje farmový chov jelenovitých.

Přepočtení jednotlivých kategorií hospodářských zvířat na velké dobytčí jednotky pro rok 2005

Druh a kategorie hospodářského zvířete	Koeficient přepočtu na VDJ
Skot ve věku 24 měsíců a výše	1,00
Skot mladší 24 měsíců	0,60
Ovce	0,15
Kozy	0,15
Kůň mladší 3 let	0,75
Kůň ve věku 3 let a výše	1,30

Další podmínky poskytnutí vyrovnávacího příspěvku

- Kromě plnění intenzity chovu se žadatel zaváže, že bude
 - a) **hospodařit v LFA po dobu alespoň 5 kalendářních let od roku, kdy mu byl vyrovnávací příspěvek poskytnut poprvé, a to na minimální výměře 5 ha, případně 1 ha u zemědělců hospodařících v systému EZ nebo 2 ha na území CHKO nebo NP** (to nutně neznamená, že musí po dobu těchto 5 let žádat o dotaci nebo dokonce hospodařit na stejné výměře jako v prvním roce)
 - b) plnit podmínky **Zásad správné zemědělské praxe na celé výměře zemědělské půdy evidované u žadatele v LPIS a v budovách a zařízeních sloužících k zemědělské výrobě**. V následujícím textu jsou uvedeny včetně sankce za jejich porušení
 - c) dodržovat ustanovení o **zákazu používání látek s hormonálním nebo tyreostatickým účinkem a látek beta-minetik při zacházení s živočichy** v souladu s podmínkami veterinárního zákona.

5. Zásady správné zemědělské praxe a sankce za jejich porušení v opatření LFA

Zásada č. 1:

Na vysoce svažitéch pozemcích (nad 12°) vyloučit pěstování širokořádkových plodin (kukuřice, brambor, řepy, bobu setého, sóji, slunečnice). Agrotechnické práce a pojezdy technikou provádět převážně po vrstevnicích.

Sankce

- 25 % z celkového objemu vyrovnávacího příspěvku za první porušení této podmínky
- neposkytnutí vyrovnávacího příspěvku za opakované porušení této podmínky v průběhu 5 kalendářních let.

Zásada č. 2:

Kultury travních porostů spásat nebo sekat minimálně dvakrát ročně (z důvodů hodných zvláštního zřetele sekat jedenkrát ročně nebo pokud podmínky pro uplatňování agroenvironmentálních opatření stanovené nařízením vlády č. 242/2004 Sb., v platném znění, nestanoví jinak), biomasa musí být odstraňována z pozemku. První seč bude provedena nejpozději do 15. července kalendářního roku (z důvodů hodných zvláštního zřetele později), pokud podmínky pro uplatňování agroenvironmentálních opatření stanovené nařízením vlády č. 242/2004 Sb., v platném znění, nestanoví jinak. Druhá seč musí být provedena nejpozději do 15. října kalendářního roku (z důvodů hodných zvláštního zřetele později), pokud podmínky pro uplatňování agroenvironmentálních opatření stanovené nařízením vlády č. 242/2004 Sb., v platném znění, nestanoví jinak.

V případě, že žadatel nemůže splnit podmínky uvedené v tomto bodě zásad z důvodů hodných zvláštního zřetele, oznámí písemně Fondu důvody nesplnění, a to nejpozději v poslední den lhůty.

Sankce

Porušení podmínky	Rozsah porušení	Sankce	Opakované porušení v průběhu 5 let	Sankce
Neposekání nebo nespasení travních porostů, na které se žádá vyrovnávací příspěvek, do 15. 7.	do 3 % celkové výměry travních porostů	žádná	do 3 % celkové výměry travních porostů	snížení příspěvku o 25 %
	3 až 20 %	snížení příspěvku o 25%	3 až 20 %	neposkytnutí příspěvku v daném roce
	více než 20 %	neposkytnutí příspěvku v daném roce	více než 20 %	neposkytnutí příspěvku v daném roce

- Obdobným způsobem jako neprovedení první seče do 15. 7. se sankcionuje neodklizení posekané travní hmoty z pozemku nebo neprovedení druhé seče

Zásada č. 3:

Dodržovat pravidla skladování a manipulace s chemickými látkami v souladu se zákonem č. 146/1996 Sb., o rostlinolékařské péči, a zákonem č. 156/1998 Sb., o hnojivech, tak, aby nedocházelo ke kontaminaci složek životního prostředí.

Sankce

- 25 % z celkového objemu vyrovnávacího příspěvku za první porušení této podmínky,
- **neposkytnutí vyrovnávacího příspěvku** za opakované porušení této podmínky v průběhu 5 kalendářních let.

Zásada č. 4:

Na svažitých orných půdách bez porostu (sklonitost nad 3°) neprodleně (do 24 hodin) zapravovat statková hnojiva, organická a organominerální hnojiva a minerální dusíkatá hnojiva do půdy.

Sankce

- 25 % z celkového objemu vyrovnávacího příspěvku za opakované porušení této podmínky v průběhu 5 kalendářních let.

Zásada č. 5:

Vést a nejméně sedm let uchovávat evidenci o množství, druhu a době použití hnojiv a statkových hnojiv, pomocných látek a upravených kalů podle jednotlivých pozemků, kultur a let v souladu se zákonem č. 156/1998 Sb., o hnojivech.

Sankce

- **vyrovnávací příspěvek se v daném roce neposkytne**, pokud kontrola zjistí porušení tohoto bodu zásad.

Zásada č. 6:

Ze stájí, skladišť hnojiv a statkových hnojiv, uskladněných objemných krmiv ani z ostatních faremních prostor nesmí unikat žádné závadné látky (močůvka, hnojůvka, silážní šťávy apod.).

Sankce

- 25 % z celkového objemu vyrovnávacího příspěvku za první porušení této podmínky,
- **neposkytnutí vyrovnávacího příspěvku** za opakované porušení této podmínky v průběhu 5 kalendářních let.

Zásada č. 7:

Zabezpečit hospodářským zvířatům podmínky pro zachování jejich života, zdraví a pohody, zejména dostatečný přístup ke kvalitnímu, zdravotně nezávadnému krmivu a nezávadné vodě.

Sankce

- 25 % z celkového objemu vyrovnávacího příspěvku za první porušení této podmínky,
- **neposkytnutí vyrovnávacího příspěvku** za opakované porušení této podmínky v průběhu 5 kalendářních let.

Zásada č. 8:

Žadatel nesmí v průběhu trvání příslušného pětiletého období změnit na jím obhospodařovaných půdních blocích, případně dílech kulturu travní porost na kulturu orná půda.

Sankce

- vyplývá ze zákona o zemědělství – **neposkytnutí vyrovnávacího příspěvku pouze na ten půdní blok/díl, na kterém k porušení došlo.**

Obecně platí, že zjistí-li kontrola v daném roce porušení dvou zásad, přičemž každé porušení má za následek snížení o 25 %, pak se snížení sčítají.

6. Nesplnění podmínek v důsledku zásahu vyšší moci

- Jestliže žadatel poruší podmínky poskytování vyrovnávacího příspěvku v důsledku zásahu vyšší moci a tento zásah řádně prokáže Fondu, neuplatní se vůči tomuto žadateli žádná sankce.
- Za tolerovatelné případy zásahu vyšší moci se podle čl. 39 nařízení Komise č. 817/2004 považují zejména:
 1. smrt žadatele,
 2. dlouhodobou pracovní neschopnost žadatele,
 3. vyvlastnění podstatné části zemědělského podniku, pokud nemohlo být předvídáno v den přijetí závazku;
 4. vážná přírodní katastrofa, která značně postihne zemědělsky využívanou plochu zemědělského podniku;
 5. nahodilé zničení chovatelských budov zemědělského podniku;
 6. nákazu všech hospodářských zvířat zemědělce nebo jejich části.
- U snížení výměry zemědělské půdy obhospodařované žadatelem se navíc kromě výše uvedených zásahů vyšší moci tolerují případy, kdy dojde ke změně vlastnictví obhospodařované zemědělské půdy žadatelem v důsledku:
 1. restituce podle zákona č. 229/1991 Sb., o půdě, v platném znění,
 2. provedení pozemkové úpravy v souladu se zákonem č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech.
- Zásah vyšší moci musí žadatel Fondu (na místně příslušnou ZA-PÚ) oznámit nejpozději do 20 pracovních dnů ode dne, kdy tak může učinit.

Autoři : Kolektiv pracovníků odboru řídicí orgán HRDP MZe

Název: Metodika k provádění nařízení vlády č. 241/2004 Sb., o podmínkách provádění pomoci méně příznivým oblastem a oblastem s ekologickými omezeními, ve znění nařízení vlády č. 121/2005 Sb.

Vydalo: Ministerstvo zemědělství ČR v Ústavu zemědělských a potravinářských informací

Vyšlo v roce 2005

ISBN 80-7084-412-4

**Vydalo Ministerstvo zemědělství České republiky
Těšnov 17, 117 05 Praha 1
v Ústavu zemědělských a potravinářských informací
Slezská 7, 120 56 Praha 2**

2005